

Nr 327.

Av herr Ewerlöf m. fl., om ändrad ordning för taxering av villa-
fastigheter.

Den anmärkningen riktas icke sällan mot den svenska skattelagstiftningen att den är alltför invecklad. I den mån sådan kritik fram bäres av de skattskyldiga, de som med mycken möda och föga framgång söker tolka gällande bestämmelser, förtjänar kritiken att tagas med stort allvar. I den mån däremot anmärkningen framföres från den fiskala sidan, från dem som har att söka fram skatteförmågan, ställer sig frågan annorlunda. I det senare fallet måste det väsentliga vara att få en rättvis norm efter vilken det allmänna skall frångå den skattskyldige viss del av hans inkomst. De besvär detta i det enskilda fallet kan vålla det fiskala intressets företrädare måste i stort sett väga lätt gentemot den skattskyldiges berättigade krav på en jämlik och rättvis beskattning. Naturligtvis är denna tes icke under alla förhållanden obestriddig. Innebär en förenkling av lagstiftningen en ojämnhet i beräkningen, som till beloppet är mycket ringa, och är å andra sidan det arbete som krävs för att komma fram till ett exakt resultat betydande, bör de praktiska skälen få bli utslagsgivande. I detta sammanhang träder frågan om skattenivån i förgrunden. Vid en rimlig höjd å beskattningen kan avsteg från det principiellt riktiga lättare försvaras, vid en mycket hög beskattning gör sig kraven på en fullt riktig skatteavvägning särskilt starkt gällande.

Det må här genast sägas ifrån att skattetrycket i vårt land numera nått en höjd, som icke tillåter annat än helt betydelselösa avsteg från rättvisan. Det bör därför icke vara tal om att, för att lindra arbetsbördan hos de fiskalt arbetande, till beskattning upptaga schablonmässigt bestämda belopp, som i betydande utsträckning kan skilja sig från den verkliga inkomsten.

Innan utgången av år 1953 har sådana bestämmelser gällt, att ägare av en- och tvåfamiljsfastigheter (villaägare) skolat inkomstbeskattas på samma sätt som övriga fastighetsägare. I första hand har det gällt att fastställa bruttointäkten, varvid hyresvärdet skolat upptagas med hänsyn till ortens pris å motsvarande lägenheter. Avdrag har därefter fått ske för verkliga omkostnader i förvärvskällan. Den härefter framkomna nettointäkten har därvid kunnat variera i mycket hög grad, främst beroende på om den skattskyldige under beskattningsåret företagit mer eller mindre omfattande reparationer eller detta icke alls varit fallet. Eftersom endast sådana kostnader fått avdragas som icke inneburit grundförbättringar, har otvivelaktigt den verkliga inkomsten på så sätt kunnat fastställas.

Enligt de bestämmelser som skall gälla vid 1955 års taxering och alltså beträffande beskattningsåret 1954 skall intäkten av villafastighet upptagas till 3 % av taxeringsvärdet och avdrag härifrån i allmänhet endast få åtnjutas för utgiven gäldränta. Villaägarna kommer alltså i fortsättningen att beskattas enligt schablon.

Till en del är ändringen motiverad med att taxeringen av villaägare härigenom skulle underlättas. Såsom vi ovan utvecklat, kan vi med nuvarande skattetryck icke acceptera en sådan motivering. Till en annan del har ändringen motiverats med att villaägaren investerat visst kapital i fastigheten, vilket normalt bör lämna avkastning. Vi finner icke heller detta utgöra ett godtagbart skäl för införandet av en schablonmetod. Principerna om jämlikhet och rättvisa i beskattningen måste innebära, att den skattskyldige icke skall påföras skatt med hänsyn till en inkomst som han enligt lagstiftarens mer eller mindre skönsmässiga uppfattning *bort* ha utan efter den inkomst som han *verkligen* haft. En motsatt uppfattning till den vi här hävdad skulle kunna få högst olyckliga konsekvenser. Med samma motivering kan man införa en schablontaxering av ägare till jordbruksfastighet, ägare av flerfamiljshus eller till och med skattskyldiga som endast har inkomst av tjänst. Resultatet skulle kunna bli i högsta grad godtyckligt.

Även andra skäl än rent principiella talar mot den vid 1953 års riksdag genomförda schablontaxeringen. Det framgår av undersökningar som gjorts, dels av 1950 års skattelagsakkunniga, dels för finansministerns räkning inom finansdepartementet i anslutning till proposition nr 187, att omläggningen av beskattningen av villaägare kommer att betyda en ganska allvarlig skatteskärpning. En sådan skärpning, som i många fall träffar personer med relativt liten skatteförmåga, ter sig så mycket mer omotiverad som den för villaägaren innebär en form av hyreshöjning och det för hyresgäster sedan mer än ett decennium tillbaka rått hyresstopp.

Det förefaller oss föga rimligt att bestraffa villaägarna, inte minst med hänsyn till att dessa genom att ha sparat till ett eget hem utfört en mycket samhällsgagnande gärning.

Under åberopande av vad vi sålunda anfört hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta, att schablontaxering av en- och tvåfamiljsfastigheter skall upphöra och taxeringen av dessa ske enligt för övrig annan fastighet gällande bestämmelser samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga författningsändringar.

Stockholm den 27 januari 1954.

K. G. Ewerlöf.

Ebon Andersson.

Carl Eskilsson.

Nils Herlitz.

Gustaf Velander.

Ernst Wehtje.